

شماره بخشنامه : 100-13507-9000

تاریخ : ۱۴۰۳/۰۳/۲۱

موضوع	آیین نامه اجرایی قانون شوراهای حل اختلاف
شماره: 9000/13507/100 تاریخ: 1403/03/21 موضوع: آیین نامه اجرایی قانون شوراهای حل اختلاف جناب آقای دکتر اکبرپور رئیس محترم هیات مدیره و مدیر عامل روزنامه رسمی کشور رو گرفت آیین نامه اجرایی شماره ۱۰۰۱۳۳۷۳۹۰۰۰ مورخ ۱۶/۳/۱۳۰۳ مصوب ریاست محترم قوه قضائیه در خصوص «قانون شوراهای حل اختلاف به منظور درج در روزنامه رسمی به پیوست ایفاد می گردد. مدیر کل دبیرخانه قوه قضائیه - مسعود ستایشی شماره: 9000/13473/100 موضوع: آیین نامه اجرایی قانون شوراهای حل اختلاف در اجرای ماده ۴۰ قانون شوراهای حل اختلاف مصوب ۲۳/۶/۱۴۰۲ مجلس شورای اسلامی آیین نامه اجرایی قانون شوراهای حل اختلاف به شرح موادانی است. فصل اول - اختصارات و تعاریف ماده ۱- اختصارات و تعاریف به کار رفته در این آیین نامه به شرح زیر است. الف) قانون قانون شوراهای حل اختلاف مصوب ۲۲/۶/۱۴۰۳ مجلس شورای اسلامی ب) آیین نامه آیین نامه اجرایی موضوع ماده ۴۰ قانون؛ پ) شورا شورای حل اختلاف ت) مرکز مرکز حل اختلاف قوه قضائیه ث) رئیس شورا رئیس شوراهای حل اختلاف استان ج) دادگاه صلح شعبه با شعبی از دادگاه های دادگستری که بر اساس صلاحیتهای مندرج در قانون تعیین می شود؛ چ) اشخاص یا نهادهای صلح و سازش واحد مرکز با اشخاصی که به منظور صلح و سازش و حل و فصل اختلافات شهروندان و با کمک به آنان توسط مراجع عمومی با تشکلهای مردم نهاد ایجاد شده است مانند ستاد ملی صبر صلح یاران و نظایر آن. فصل دوم - وظایف و اختیارات مرکز ماده ۲- رئیس مرکز با حکم رئیس قوه قضائیه منصوب می شود. ماده ۳- وظایف و اختیارات رئیس مرکز به شرح زیر می باشد: الف) پیشنهاد ایجاد ساختار و تشکیلات مناسب برای مرکز به معاونت راهبردی قوه قضائیه جهت تصویب رئیس قوه قضائیه ب) برنامه ریزی و راهبری امور مربوط به شور و نظارت بر نحوه اقدام و هماهنگی اشخاص با نهادهای صلح و سازش با شورا در چارچوب اسناد بالادستی و ماموریتهای محوله به مرکز پ) ابلاغ برنامه های اجرایی و اعتبارات مرکز و شورا ت) تهیه و ابلاغ دستور العملهای مورد نیاز از قبیل تشکیل شعب با مجتمع های شورا با ابقاء با انحلال آنها با درخواست رئیس کل دادگستری استان ث) تهیه دستور العمل پرداخت پاداش و بیمه اعضا و کارکنان افتخاری شورا و ارائه به رئیس قوه قضائیه جهت تصویب ج) صدور ابلاغ اعضای اصلی و علی البدل شورا با رعایت ماده (۹) قانون؛ چ) تشکیل شورای مدیران مرکز با حضور قائم مقام معاونان مدیران کل مشاوران رئیس مرکز و رئیس شوراهای حل اختلاف استان تهران در اجرای وظایف شورا و استفاده از نظرات مشورتی آنان. ماده ۴- امور آموزشی شورا از قبیل سیاست گذاری نیازسنجی طراحی و اجراء اصلاح و بازبینی دوره های آموزشی بدو و ضمن خدمت و تهیه و تولید منابع آموزشی با هماهنگی معاونت منابع انسانی و امور فرهنگی قوه قضائیه توسط مرکز انجام می شود. ماده ۵ - در راستای ترویج فرهنگ صلح و سازش و اصلاح ذات البین الف) مرکز رسانه قوه قضائیه موظف است با هماهنگی مرکز اقدامات لازم را برای اطلاع رسانی آگاهی بخشی و استفاده از ظرفیتهای فرهنگی دستگاههای اجرایی و سازمانها به ویژه صدا و سیما و سایر رسانه ها فراهم سازد. ب) مرکز راساً با استفاده از ظرفیت پژوهشگاه قوه قضائیه میتواند مطالعات پژوهشی و تطبیقی لازم را درباره روش های مختلف جایگزین رسیدگی قضایی و صلح و سازش انجام دهد.	

ماده ۶ - سیاستها و برنامه های فرهنگی قوه قضاییه برای اعضا و کارکنان شورا و خانواده آنان توسط معاونت منابع انسانی و امور فرهنگی قوه قضاییه با همکاری مرکز اجرا می شود.

ماده ۷- مرکز ضمن نظارت بر نحوه بازرسیهای استانی و انجام بازرسیهای موردی و راستی آزمایی های لازم نقاط قوت و ضعف امور مربوط به شورا را به همراه پیشنهادها در هر حوزه به رئیس کل دادگستری استان اعلام می کند.

ماده ۸ - مرکز در راستای توسعه صلح و سازش با همکاری معاونت راهبردی قوه قضاییه شاخصهای کمی و کیفی مورد نیاز را تدوین ابلاغ و عملکرد مربوط را پایش و ارزیابی میکند.

فصل سوم - تشکیل و فرایند اقدامات شورا

ماده ۹- شعب شورا در شهرها و در صورت لزوم در مراکز دهستانها و روستاها و نیز شوراهای حل اختلاف تخصصی به تشخیص رئیس قوه قضاییه به تعداد لازم تشکیل میگردد. رئیس قوه قضاییه میتواند این امر را به رئیس مرکز تفویض کند.

ماده ۱۰- در هر استان ریاست و نظارت بر شوراهای استان با رئیس کل دادگستری آن استان است که میتواند تمام یا بخشی از اختیارات خود را با تایید مرکز به یکی از معاونان قضایی خود تفویض نماید ریاست شورای حل اختلاف شهرستان مرکز استان بر عهده معاون قضایی مذکور و در حوزه های قضایی غیر مرکز استان با رئیس حوزه قضایی مربوط خواهد بود.

تبصره - در شهرهایی که دارای مجتمع های شورای حل اختلاف است سرپرست مجتمع توسط رئیس شورا تعیین می شود.

ماده ۱۱- جذب کارکنان و اعضای شورا موضوع استخدام ماده (۶) قانون بر اساس آیین نامه مربوط صورت می گیرد.

ماده ۱۲- در اجرای تبصره (۳) ماده (۳) و با رعایت تبصره (۳) ماده (۵) قانون نهادهای مربوط تقاضای خود را جهت استقرار شعبه تخصصی حسب مورد به رئیس شورای شهرستان با استان تقدیم میکنند و رئیس شورا پس از بررسی و احراز شرایط و صلاحیت اعضاء از طریق رئیس کل دادگستری استان برای صدور حکم به مرکز اعلام می کند.

ماده ۱۳- اعضای شورا پس از انتصاب مطابق سوگندنامه مصوب رئیس قوه قضاییه در حضور رئیس کل دادگستری استان و در صورت معذورت وی در حضور معاون حل اختلاف سوگند یاد میکنند.

ماده ۱۴- نحوه ارجاع به شورا و فرایند صلح و سازش بر اساس تبصره (۲) ماده (۱۳) مواد (۱۳) (۱۵) قانون و آیین نامه تبصره ماده (۱۷) قانون خواهد بود.

ماده ۱۵- با عنایت به وظایف و مأموریت مرکز برای تقدیر از اشخاصی که نقش مؤثری در پیشبرد اهداف مرکز دارند و از اعضا و کارکنان شورا نمی باشند با لحاظ حجم کمی و کیفی فعالیت ساعت اشتغال و سایر عوامل مؤثر تقدیر مناسبی اعم از مادی یا معنوی با نظر رئیس مرکز از آنان به عمل می آید مفاد این حکم شامل افرادی که به صورت موردی در صلح و سازش فعالیت می کنند، نیز می شود.

تبصره - نحوه تقدیر و ضوابط آن به موجب شیوه نامه ای است که توسط مرکز تهیه و به تصویب رئیس قوه قضاییه می رسد.

ماده ۱۶- در اجرای تبصره (۵) ماده (۶) قانون هرگونه استخدام اعضای جدید در شوراهای و پرداخت حقوق دستمزد با حق السعی و حق بیمه به آنان ممنوع است به کارگیری افتخاری و تبرعی عضو بلامانع است.

ماده ۱۷- رئیس شورای استان و حوزه قضایی موظفند برای نظارت بر شورا برنامه ریزی و اقدام کنند نظارت بر امور اداری و دفتری شعبه شورا بر عهده رئیس شعبه است.

ماده ۱۸- مسئول واحد بازرسی نظارت و ارزشیابی استان به پیشنهاد معاون حل اختلاف استان با حکم رئیس کل دادگستری منصوب می شود و ضمن نظارت بر عملکرد شوراهای استان و انجام بازرسیهای دوره ای و موردی شکایت اشخاص علیه کارکنان و اعضای شورا را بررسی و پیشنهادهای لازم را برای بهبود عملکرد به رئیس شورا اعلام میدارد. در صورت وقوع جرم یا تخلف، مراتب توسط رئیس شورا به مراجع ذی صلاح اعلام میشود. رئیس شورا گزارش نتیجه اقدامات انجام شده را هر ۶ ماه یکبار به مسئول واحد بازرسی اعلام می کند.

تبصره - نحوه نظارت و بازرسی از شوراهای به موجب شیوه نامه ای است که توسط مرکز تهیه و به تصویب رئیس قوه قضاییه می رسد.

فصل چهارم - دادگاه صلح

ماده ۱۹- در هر حوزه قضایی شهرستان، شعب دادگاه صلح به تعداد مورد نیاز تعیین و تشکیل میشود. این شعب در حدود صلاحیت مذکور در قانون رسیدگی میکنند. در صورت ضرورت و بنا به نیاز حوزه قضایی بخش رئیس قوه قضاییه میتواند در حوزه قضایی بخش دادگاه صلح تشکیل دهد. در صورت عدم تشکیل دادگاه صلح دادگاه بخش به دعاوی و امور در صلاحیت دادگاه صلح نیز رسیدگی می کند.

تبصره - تشکیل شعب دادگاه صلح حتی الامکان از محل حذف شعب فعلی دادگاههای نخستین صورت خواهد گرفت. در این صورت شعب مذکور تا تعیین تکلیف همه پرونده های موجود به فعالیت ادامه داده و بعد از اتمام پرونده ها منحل می شود.

ماده ۲۰- ریاست و نظارت دادگاه صلح در استان با رئیس کل دادگستری استان و در حوزه قضایی شهرستان و بخش با رئیس حوزه قضایی است.

ماده ۲۱- جذب به کارگیری ارتقاء انتصاب نقل و انتقال و امور مربوط به قضات دادگاه صلح تابع مقررات مربوط به قضات دادگستری است.

تبصره - سایر قضات شاغل قوه قضاییه نیز در صورت تمایل میتوانند با حفظ سمت و با ابلاغ رئیس قوه قضاییه در ایام تعطیل و ساعات غیر اداری به عنوان دادرس علی البدل در دادگاه های صلح انجام وظیفه نمایند.

ماده ۲۲- تمام دعاوی جرایم و امور در صلاحیت دادگاه صلح که تا تاریخ تشکیل دادگاه های صلح در سایر دادگاه ها ثبت شده است. کماکان در همان مرجع رسیدگی و تصمیم گیری خواهد شد. دادرس پرونده های موضوع این ماده را از تاریخ تشکیل این دادگاه به دادگاه صلح ارسال خواهد کرد.

ماده ۲۳- نیروی اداری مورد نیاز دادگاههای صلح از کارکنان دادگستری و یا نیروهای استخدامی موضوع ماده (۶) قانون تامین

می شود.

ماده ۲۴- روسای کل دادگستری استان در اجرای ماده (۵۶۶) قانون آیین دادرسی کیفری مصوب ۱۳۹۲ با اصلاحات و الحاقات بعدی می توانند به منظور رسیدگی به موضوعات خاص شعب یا مجتمع تخصصی دادگاه صلح تشکیل دهند و اعضای شورا یا شعبه شورا در معنت آن مستقر شوند.

ماده ۲۵- استقرار دادگاه صلح در مجتمع های شورای حل اختلاف با توجه به امکانات و نیازهای موجود با موافقت رئیس کل دادگستری استان بلامانع است.

ماده ۲۶- ارسال پرونده ها به منظور صلح و سازش از دادگاه صلح با سایر مراجع قضایی به شعب شورا با اعضای شورا در اجرای تبصره (۲) ماده (۱۳) قانون با تعیین وقت نظارت و بدون کسر از آمار شعبه صورت می گیرد.

تبصره - مرکز آمار و فناوری اطلاعات در راستای این ماده حداکثر ظرف مدت ۴۵ روز از تاریخ تشکیل دادگاه صلح اقدامات زیر را انجام

می دهد:

الف - امکان تهیه گزارش جهت شناسایی عدم رعایت این ماده در سامانه نظارت الکترونیکی (سنا)

ب - امکان دریافت آمار رسیدگی ها در شورا

ماده ۲۷- تحقق صلح و سازش در دادگاه صلح و سایر مراجع قضایی در ارزشیابی پرداخت پاداش بهره وری قضات و فوق العاده کارایی و عملکرد کارکنان و رتبه بندی دادگستری استان ها مؤثر است.

تبصره - معاونت راهبردی قوه قضاییه شاخصهای متناسب با این ماده در ارزیابی و رتبه بندی دادگستری کل استان ها را با همکاری مرکز پیش بینی می کند.

فصل پنجم - سایر مقررات

ماده ۲۸- دفاتر خدمات الکترونیک قضایی و ضابطان در صورت طرح دعاوی و شکایات در صلاحیت دادگاه صلح مکلفند موضوع را به دادگاه صلح ارسال کنند، در صورتی که موضوعات فوق در سایر مراجع قضایی مطرح شود مقام ارجاع موضوع را فوراً با دستور اداری به دادگاه صلح ارسال می نماید.

ماده ۲۹- مرکز آمار و فناوری اطلاعات قوه قضاییه علاوه بر تکالیف مقرر در تبصره ماده (۳۶) اقدامات زیر را انجام میدهد

الف) ایجاد زیرساختهای لازم تأمین تجهیزات و اتصال شعب دادگاه صلح و شورا به سامانه های قضایی

ب) هوشمند سازی فرآیندها

پ) تهیه اطلاعات آماری و نتایج نظرسنجی ها و ارائه به معاونت راهبردی قوه قضاییه و مرکز حل اختلاف و سایر مبادی ذیربط بر اساس نیازهای اعلام شده.

ماده ۳۰- قوه قضاییه مکلف است از محل اعتبارات موضوع ماده (۳۸) قانون نسبت به پرداخت پاداش قضات و کارکنان اداری دادگاه صلح از جمله قضات و کارکنانی که در ساعات غیر اداری و روزهای تعطیل فعالیت می کنند اقدام نماید.

ماده ۳۱- مرکز و معاونت مالی پشتیبانی و امور عمرانی قوه قضاییه مکلف اند از محل درآمد اختصاصی موضوع ماده (۳۸) قانون و اعتبارات عمومی شورا موضوع ماده (۳۹) قانون، هزینه های شورا را به تشخیص رئیس قوه قضاییه در کلیه امور اعم از حقوق و پاداش، تأمین لوازم مصرفی و اقلام اداری اجاره بهای ساختمانها تجهیزات و امکانات اداری و انفورماتیک احداث، خرید ساختمان و توسعه فضاهای اداری امور آموزشی فرهنگی تأمین خودرو امور پشتیبانی و رفاهی تأمین نمایند.

تبصره- در صورتی که اعتبارات مذکور بابت امکانات اداری و تجهیزات و مکان و امور مالی و پشتیبانی شوراها در این ماده برای تأمین هزینه ها کافی نباشد به تشخیص رئیس قوه قضاییه مطابق ماده ۳۹ قانون و دلی آن عمل می شود.

ماده ۳۲- در اجرای ماده (۱۳) قانون در صورت عدم حصول صلح و سازش و تقاضای خواهان با مدعی خصوصی مبنی بر ارسال پرونده به مرجع قضایی صالح چنانچه مبلغ پرداخت شده به عنوان هزینه دادرسی کافی نباشد، ما به التفاوت آن مطابق مقررات مربوط قبل از شروع رسیدگی در مرجع صالح اخذ می گردد.

ماده ۳۳- در اجرای تبصره (۳) ماده (۲۰) قانون در صورت حصول سازش بین طرفین معاون مالی پشتیبانی و امور عمرانی قوه قضاییه مکلف است پس از دریافت گزارش ماهانه مرکز مبنی بر حصول سازش معادل صددرصد هزینه دادرسی همان مرحله را به حساب درآمد اختصاصی مرکز حواله نماید تا مرکز در اجرای تکلیف قانونی خود نصف آن را به پرداخت کننده هزینه دادرسی بازگرداند.

ماده ۳۴- فرایند و نحوه رسیدگی هیات موضوع ماده (۲۹) قانون مطابق شیوه نامه ای است که ظرف دو ماه پس از تصویب این آیین نامه به تصویب رئیس مرکز می رسد.

تبصره - فوق العاده جذب هیاتهای بدوی و تجدید نظر رسیدگی به تخلفات اعضاء و کارکنان شورا همانند فوق العاده جذب هیات رسیدگی به تخلفات کارکنان دولت میباشد.

ماده ۳۵- مرکز حفاظت و اطلاعات قوه قضاییه در راستای وظایف ذاتی خود موظف است امور مربوط به صیانت کارکنان، حفاظت استاد اطلاعات اماکن و سایر امور حفاظتی مربوط به شورا را انجام دهد.

ماده ۳۶- معاون اول قوه قضاییه ضمن هماهنگی با روسای کل دادگستری استانها و رئیس مرکز تمهیدات لازم را به نجوی فراهم می نماید که در مهلت مقرر در ماده (۴) قانون، دادگاه صلح در هر یک از استانها تشکیل شود.

این آیین نامه توسط معاونت حقوقی و امور مجلس قوه قضاییه با همکاری وزارت دادگستری و مرکز تهیه و در (۳۶) ماده و (۹) تبصره در تاریخ ۱۴۰۳/۰۳/۱۶ به تصویب رئیس قوه قضاییه رسیده و از تاریخ ابلاغ لازم الاجراست.

رئیس قوه قضاییه - غلامحسین محسنی اژه

